

Катедра по философия
Софийски университет "Свети Климент Охридски"
София, България

Ниш, 29.05.2021

Докторантска програма "Философия с преподаване на английски език"

Относно: Становище за дисертационния труд МЕДИЦИНАТА В
ПОСТКОНСУМАТОРСКОТО ОБЩЕСТВО: ФИЛОСОФСКИ ПРЕГЛЕД
на ЕВАНГЕЛОС КУМПАРУДИС

Скъпи колеги,

Основната цел на настоящата дисертация е да насочи вниманието от философска гледна точка към някои аспекти на медицинските практики, свързани със спектър биологични и социални науки, намиращи място в едно общество, което нарекохме постконсуматорско. На първо място Кумпарудис си поставя за цел да даде определение на общество, което се характеризира с напреднали технологии и дигитализирана инфраструктура, наричано постконсуматорско. Той описва промените, свързани с новата концепция за стока, формите на безусловната ѝ инвестиция без еквиваленти, значителните размери, които може да достигне, и как тя се възпроизвежда по начин, водещ до икономическа спекулация. Второ, Кумпарудис описва промените във възприемането на времето и пространството, как от една страна времето се свива и субектът се потапя в мигновеността, а от друга - всичко се втечнява. Освен това, новият статус на идентичността на личността в постконсуматорското общество е даден в неговия анализ на термина следа и е включен в личните отношения на безличност и се използва като абстрактна статистическа

единица при различни форми на преобразуване (правдоподобна привидност), които могат да останат реални за всякакви практични приложения. Подобно общество не само произвежда и разпространява информация, но също така и различни форми на дезинформация, разпространявани от елитите с манипулативна цел. Затова Кумпарудис се стреми да разкрие тези механизми, главно начина, по който се формират значението и смисъла, как се променят интерсубективните отношения и как непосредствената близост, правдоподобната привидност и следата играят централна роля в механизмите за дезинформация.

Кумпарудис се опитва да даде отговори на всички тези въпроси като следва политическата философия, главно тази на Жан-Франсоа Лиотар и неговата теория за либидната икономика и постмодерното състояние, Жан Бодриар и теорията му за симулация, концепциите за консуматорство на Зигмунт Бауман и Александър Гънгов с неговото понятие за правдоподобна привидност. Феноменологията и херменевтиката помагат на Кумпарудис да изясни начина, по който се произвеждат значението и усещането (смисъла) в постконсуматорското общество, както и постструктурализма, за да опише механизмите на манипулацията. Освен това в някои глави той комбинира теориите за неврологията и теорията на Томас Кун.

В началото на Глава 1 (Въведение: Относно различните аспекти на постконсуматорството), Кумпарудис цели да представи общ преглед на прехода от общество на производители към общество на консуматори с някои характеристики на консуматорството през погледите на Жан-Франсоа Лиотар, Жан Бодриар и Зигмунт Бауман, след което разглежда постконсуматорското общество според дефиницията на Александър Гънгов. Във втората част на глава първа (От идентичност към следа) Кумпарудис сравнява два филма: *Chungking Express* (*Чункин експрес*) на Wong Kar-wai (Уонг Карвай), и *Pulp Fiction* (*Криминале*) на Quentin Tarantino (Куентин Тарантино). Използва теорията на киното, за да разшири кръга на съображенията ни относно прехода от късно консуматорско към постконсуматорско общество. Във втората глава (Етика, значение и смисъл в постконсуматорското общество)

той прави опит да изследва по какъв начин се поражда значение и смисъл в постконсуматорското общество. За по-добро разбиране на въпроси като възприемане на времето, историята, традицията, разбирането, езика и Другия, той излиза извън рамките на класическия феноменологичен и херменевтичен анализ. Прави сравнение предимно между Ханс-Георг Гадамер и Емануел Левинас, за да развие поставените малко по-горе въпроси. Глава трета (Автопортрет в невронно огледало) започва с обсъждане на невроинформатиката, проект, започнал в края на 80-те години и продължаващ до днес. Невроинформатиката като цяло дава възможност за създаване на теории за функционирането на мозъка въз основа на способността за обработка на информация от структурите, които изграждат нервната система; това е един цялостен опит да се опише функционирането му чрез невронни мрежи. В четвърта глава (Обективно и субективно медицинско разсъждение: философски преглед) той разглежда как философията на медицината (и медицината като такава) създава загадки, поставя проблеми и създава парадигми; като за обогатяване на дебата, който възникна през последните години и се върти около въпроса дали философията на медицината може да бъде отделна област, следва анализа на Томас Кун. В петата глава (Въздействието на големите данни върху медицината) той подчертава ролята на големите данни, създавани в здравната сфера и биологичните науки. Ставаме свидетели на това, как са променили нашия медицински подход и как са допринесли за индивидуализираната медицина и интегративната биология. Последната шеста глава (Информационно общество и нова форма на въплъщение) има за цел да представи различните промени в нашия въплъщаващ опит, формирани от новите информационни, виртуални и роботизирани технологии, както и техните политически и морални последици.

В заключението Кумпарудис подчертава, че в постмодерността всъщност не можем да се присъединим към великите разкази на модерността; какво е реалното състояние на терапията днес, като отчитаме факта, че извън класическата медицина хората се обръщат към алтернативни медицински решения като акупунктура, ароматерапия, арт-терапия,

аюрведична медицина и т.н.? Така че пациентът може да почувства непосредствена близост, разказвайки и споделяйки субективния си опит за своето здравно състояние, но следващата фармацевтична кампания или реклама се провежда от гледна точка на непосредствени и безлични личностни отношения, следвайки тенденцията на персонализирана медицинска намеса. Освен това той твърди, че статистическите единици са взаимосвързани чрез непосредствената си близост и с центъра - чрез следата си и правдоподобната привидност. Решаващият момент е, че именно връзката между центъра и периферията, която не е непосредствена, е фактор за налагане на господството на елитите над периферията. Също така той твърди, че за да излязат извън общата сигнификация, налагана от елитите, като контекстуализират една нормативна или коректна област на компетентност, субектите (статистическите единици) трябва да продължат процеса на взаимно отразяване.

Критика: Рецензентът намира дисертацията за доста голяма по обем (190 печатни страници). Авторът демонстрира значителни познания и с умение прилага принципите на философията. Кумпарудис прави опит за пълен обзор на медицината в постконсуматорското общество - от медицината до хуманитарните науки и неврологията, всичко това под шапката на континенталната философия. Той повдига толкова много интересни въпроси относно медицината в постконсуматорското общество, но все пак потокът на мисълта му тук-таме е смущаващ. Струва ми се, че той би могъл по-добре и по-ясно да направи своите заключения, без да изследва толкова множество въпроси и да привежда толкова много примери.

Кумпарудис дава много обширно заключение в края на дисертацията като обобщава основните твърдения във всяка глава. В същото време той не успява да подчертае кратко и ясно кои са най-важните изводи, което намалява яснотата на дисертацията и оценката на резултатите.

В заключение рецензентът стига до извода, че дисертацията на г-н Евангелос Кумпарудис отговаря на изискванията за докторска степен по философия и затова препоръчвам да му бъде присъдена докторска степен по философия.

Д-р Зоран Димич,
професор по философия